

CODART ÎN ROMÂNIA

Maria ORDEANU

Între 11-18 martie 2001 s-au desfășurat lucrările celui de al 4-lea Congres CODART, având ca temă „Colecțiile de artă olandeză și flamandă din România“, la care au luat parte 80 de specialiști din 21 de țări, urmat de o excursie de studiu în țara noastră, cu vizitarea unor obiective culturale.

CODART este o fundație non profit, înființată în ianuarie 1998, la propunerea istoricului de artă și publicistului Gary Schwartz. CODART reprezintă un consiliu internațional al istoricilor de artă din muzee, instituții de cercetare și alte organizații, care se ocupă de studierea și valorificarea colecțiilor de artă olandeză și flamandă din întreaga lume. Organizația cuprinde până în prezent 300 de specialiști din 27 de țări.

Inițiativa a fost preluată încă de la început de către Institutul pentru Patrimoniul Cultural al Olandei și de un comitet format din reprezentanți ai ministerului Educației, Culturii și Științei și ministerului Afacerilor Externe al Olandei. Acestor organisme li s-a alăturat Institutul de Istorie a Artei și Documentare din Haga, Fundația pentru Inventarierea Patrimoniului din Amsterdam și Centrul Național pentru Studiul Artelor Plastice din secolele XVI-XVII din Anvers.

Scopul acestei fundații este să asigure cooperarea internațională în domeniul cercetării, expunerii, catalogării și conservării patrimoniului extrem de bogat de artă olandeză și flamandă deținut de muzee și colecții particulare, dispuse pe cinci continente.

Congresele precedente organizate de CODART s-au axat pe următoarele teme: „Colecțiile de artă ale Casei de

Orania și soarta lor“, Haga, 1998; „Arta olandeză și flamandă în Rusia“, Maastricht și Amsterdam, 1999; „Habsburgii în Spania și Țările de Jos“, Maastricht și Anvers, 2000. Agenda acestor întâlniri a cuprins de fiecare dată conferințe, dezbateri, expoziții, vizite în muzee și alte obiective culturale, informări privind proiecte în curs de desfășurare și în perspectivă și, nu în ultimul rând, un permanent dialog între participanți. Excursiile de studiu au urmat fiecărui congres, în Olanda, Germania, Rusia și Spania.

Legăturile între muzeele Europei occidentale și nord-americane sunt constante și se concretizează într-o susținută colaborare. Contactele cu muzeele din Europa Centrală și de Est nu au lipsit în decursul timpului, însă au fost sporadice și legate de schimburi culturale, anumite proiecte expoziționale și lucrări de conservare-restaurare. Beneficiind de deschiderea spre dialog a ultimului deceniu al secolului XX, CODART a reușit să includă într-un program unitar toate marile colecții de artă olandeză și flamandă, indiferent de zona geopolitică din care fac parte. Mai mult decât atât, CODART a promovat ideea că specialiștii dedicați studiului artei Țărilor de Jos sunt într-un fel ambadori ai culturii neerlandeze în întreaga lume și de aceea merită pe deplin sprijinul generos al instituțiilor de profil din Olanda și Belgia.

Sesiunea de deschidere a celui de-al 4-lea Congres CODART a avut loc la Maastricht, având o dublă motivație. Pieter van den Brink, șeful secției de artă veche de la Bonnefantenmuseum, a manifestat un interes particular pentru

lucrări de artă flamandă mai puțin cunoscute, aflate în colecții românești și a stabilit proiecte de colaborare cu Muzeul Brukenenthal și Muzeul Național de Artă, eșalonate până în 2004. Pe de altă parte, muzeul este gazda unei expoziții care prezintă comori de artă din colecțiile Castelului Hrad din Praga, iar orașul Maastricht organizează anual în această perioadă faimosul târg de arte și antichități, TEFAF.

Sesiunea de deschidere a fost onorată de prezența Domnului Virgil N. Constantinescu, ambasadorul României în Belgia, care a prezentat asistenței date semnificative privind istoria și cultura României și a evocat bunele relații stabilite în decursul timpului între țara noastră, Belgia și Olanda.

Lucrările Congresului au continuat în Germania, la Köln, în noua clădire a muzeului Wallraf-Richartz, inaugurată recent, în ianuarie 2001. Cuvinte de salut au fost adresate de către domnul C. G. J. van Honk, consul general al Olandei în Germania și dr. Rainer Budde, directorul muzeului Wallraf-Richartz.

Sesiunile Congresului au dat prilejul participanților să prezinte proiecte de expoziții, publicații recente, teme de cercetare în curs de derulare și stabilirea unor viitoare colaborări.

O sesiune specială a fost dedicată colecțiilor de artă olandeză și flamandă din România. Gary Schwartz, directorul CODART, a făcut o succintă prezentare a evoluției colecțiilor de artă în Europa Centrală și de Est. Autoarea acestor rânduri a prezentat personalitatea lui Samuel von Brukenenthal, în calitate sa de colecționar pasionat de artă flamandă și olandeză, iar Codruța Cruceanu s-a referit la formarea și destinul colecțiilor de artă europeană incluse astăzi în patrimoniul Muzeului Național de Artă din București.

Programul Congresului a inclus și vizite de documentare la muzeul Wallraf-Richartz, Muzeul de artă

medievală Schnütgen, Muzeul diocesan, tezaurul catedralei din Köln și colecția privată dr. Schmitz-Dräger. Peste tot, grupul internațional a fost întâmpinat și condus de colegii germani, vizitele constituind un nou prilej de dialog și schimburi de experiență privind probleme specifice profesiei muzeale.

Excursia de documentare ce a urmat congresului a avut ca prim obiectiv vizitarea galeriei de artă europeană a Muzeului Național de Artă din București, care include deocamdată și câteva prețioase lucrări din colecția Brukenenthal.

Două expoziții temporare au fost special organizate pentru vizita CODART: „Un atelier de artă olandeză:

Sibiu, Muzeul
Brukenenthal,
17 martie 2001,
Vizita CODART

tablouri din colecțiile publice și private din România“ și „Zei și Eroii în gravura olandeză și flamandă“. De asemenea, au fost studiate lucrări aflate în depozit sau în laboratorul de restaurare, și desene din colecția cabinetului de grafică.

Vizita la Cabinetul de stampe al Academiei Române a prilejuit o analiză a colecției de desene.

În București au fost vizitate Muzeul Național de Istorie și Muzeul Colecțiilor de artă.

Toate manifestările incluse în agenda CODART au fost susținute cu generozitate de Ambasada Olandei, în mod special de domnul ambasador Pieter Jan Wolthers.

Excursia de studiu în România a continuat cu vizitarea Castelului Peleș și cu ratarea vizitei la Castelul Bran, închis pentru filmarea unui videoclip.

Următorul obiectiv din programul CODART a fost Muzeul Brukenthal din Sibiu, deținătorul unei ample colecții de artă olandeză și flamandă din secolele XVI-XVIII. Colecția constituită în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea de un singur colecționar, baronul Brukenthal, se păstrează aproape

intactă, situație rar întâlnită în muzeele europene. Expoziția de bază a muzeului a fost remodelată cu acest prilej și în plus au fost prezentate specialiștilor alte două expoziții temporare: „Pitoresc și reverie între Anvers și Câmpia Batavă. Peisaje flamande și olandeze din secolele XVI-XVII“ și „Vocațiile feminității în pictura flamandă și olandeză“.

Acest prim contact cu patrimoniul sibian a constituit o plăcută surpriză pentru specialiștii prezenți și o șansă în plus de reintegrare a acestei colecții în circuitul de valori culturale europene.

Vizitele în cele două mari muzee din București și Sibiu au condus la stabilirea unor direcții de cooperare care se vor concretiza în programe speciale în viitorul apropiat. 30 de specialiști din Olanda, Belgia, Germania, Austria, S.U.A., Polonia, Ungaria și Argentina au conlucrat cu colegii români într-un entuziast schimb de experiență, pe care îl dorim continuat și valorificat prin expoziții, cataloage de colecție, lucrări de conservare-restaurare, spre o mai bună cunoaștere a valorilor de artă europeană deținute de muzeele din România.

ABSTRACT

This work presents CODART, a non-profit foundation, set up in January 1998, and its 4th Congress. CODART is an international council of art historians from museums, research institutions and other

organizations, that studies and capitalizes the collections of Dutch and Fleming art around the world. Its 4th Congress has as theme "The Collections of Dutch and Fleming art from Romania".